

สมัชชาสุขภาพ
จังหวัดมหาสารคาม

ธรรมนูญสุขภาพ ตำบลหนองคูขาด

การส่งเสริม ป้องกันและลดภัย **NCDs**

ที่คณะกรรมการสมัชชาสุขภาพจังหวัดมหาสารคาม
จัดทำตามมติที่ประชุม เมื่อวันที่ 22 เมษายน 2568

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองคูขาด
อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม

ประกาศใช้เมื่อวันที่ **2 กรกฎาคม 2569**

ประกาศองค์การบริหารส่วนตำบลหนองคูขาด

เรื่อง ประกาศใช้ธรรมนูญสุขภาพตำบลหนองคูขาด ประเด็น "การส่งเสริม ป้องกันและลดภัย NCDs"

ตามที่คณะกรรมการสมัชชาสุขภาพจังหวัดมหาสารคาม ได้ส่งเสริมให้ทุกพื้นที่จัดทำธรรมนูญสุขภาพ เพื่อเป็นกรอบแนวทางในการพัฒนาสุขภาพของประชาชนโดยอาศัยกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน และคณะกรรมการสมัชชาสุขภาพตำบลหนองคูขาด ได้ดำเนินการจัดทำ ธรรมนูญสุขภาพตำบลหนองคูขาด ประเด็น "การส่งเสริม ป้องกันและลดภัย NCDs" ตามมติที่ประชุม เมื่อวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๖๘ โดยผ่านกระบวนการศึกษา วิเคราะห์ปัญหา รับฟังความคิดเห็น และระดมข้อเสนอจากหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน ภาควิชาการ ภาคศาสนา ผู้นำชุมชน และเครือข่ายทุกภาคส่วนในพื้นที่ จนเกิดเป็นข้อตกลงร่วมของชุมชนในการส่งเสริมสุขภาพ ป้องกันโรค และลดปัจจัยเสี่ยงต่อโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง (Non-Communicable Diseases : NCDs)

ธรรมนูญสุขภาพฉบับนี้เป็นกรอบนโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพของตำบลหนองคูขาด ที่มุ่งเน้นการสร้างเสริมสุขภาพของประชาชนทุกกลุ่มวัย ภายใต้หลัก "๓ อ. ๔ ส." ได้แก่ อาหารดี ออกกำลังกายดี อารมณ์ดี สิ่งแวดล้อมดี ไม่สูบบุหรี่ ไม่ดื่มสุรา และมีสัมพันธภาพที่ดี อันจะนำไปสู่การลดอัตราการเจ็บป่วยด้วยโรคเบาหวาน โรคความดันโลหิตสูง และโรคไม่ติดต่อเรื้อรังอื่น ๆ อย่างยั่งยืน

อาศัยอำนาจตามเจตนารมณ์แห่งพระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๐ และมติที่ประชุมคณะกรรมการสมัชชาสุขภาพตำบลหนองคูขาด จึงประกาศใช้ ธรรมนูญสุขภาพตำบลหนองคูขาด ประเด็น "การส่งเสริม ป้องกันและลดภัย NCDs" เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานร่วมกันของหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรชุมชน ภาคประชาสังคม และประชาชนทุกคนในตำบลหนองคูขาด ตั้งแต่วันที่นี้เป็นต้นไป

จึงประกาศให้ทราบโดยทั่วกัน

ประกาศ ณ วันที่ ๒ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๘

(นายประเจน บุปผาแสง)

นายกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองคูขาด

คำนำ

ธรรมนูญสุขภาพตำบลหนองคูขาด ประเด็น "การส่งเสริม ป้องกันและลดภัย NCDs" จัดทำขึ้น จากความร่วมมือของคณะกรรมการสมัชชาสุขภาพตำบลหนองคูขาด หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถานศึกษา สถานบริการสาธารณสุข ผู้นำชุมชน ภาคประชาสังคม และประชาชนในพื้นที่ เพื่อกำหนดเป็นข้อตกลงร่วมของชุมชนในการส่งเสริมสุขภาพ ป้องกันโรค และลดปัจจัยเสี่ยงที่ก่อให้เกิดโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง (Non-Communicable Diseases : NCDs) ได้แก่ โรคเบาหวาน โรคความดันโลหิตสูง โรคหัวใจ และหลอดเลือด รวมถึงโรคเรื้อรังอื่น ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน

การจัดทำธรรมนูญสุขภาพฉบับนี้ยึดหลักการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ภายใต้แนวคิด "สุขภาพสร้างได้ด้วยความร่วมมือของทุกคน" โดยนำข้อมูลปัญหาสุขภาพของพื้นที่ นโยบายด้านสุขภาพของประเทศ แผนพัฒนาจังหวัด และบริบทของตำบลหนองคูขาด มาประกอบการกำหนดมาตรการ แนวทาง และกลไกการดำเนินงานที่เหมาะสมกับพื้นที่ เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมสุขภาพอย่างเป็นรูปธรรม และนำไปสู่การมีสุขภาพที่ดีของประชาชนทุกช่วงวัย

สาระสำคัญของธรรมนูญสุขภาพฉบับนี้ ครอบคลุมการส่งเสริมการบริโภคอาหารที่เหมาะสม การเพิ่มกิจกรรมทางกายและการออกกำลังกาย การลดการบริโภคหวาน มัน เค็ม การงดสูบบุหรี่และเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การสร้างสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาพ การดูแลสุขภาพจิต การคัดกรองและเฝ้าระวังโรค ตลอดจนการพัฒนาหลักความร่วมมือของทุกภาคส่วน เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองคูขาดหวังเป็นอย่างยิ่งว่า ธรรมนูญสุขภาพตำบลฉบับนี้ จะเป็นกรอบแนวทางในการดำเนินงานด้านสุขภาพของทุกหน่วยงานและประชาชนในพื้นที่ ก่อให้เกิดความร่วมมือในการสร้างสังคมสุขภาพะ ลดภาระโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง และยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนตำบลหนองคูขาด ให้มีสุขภาพแข็งแรง มีอายุยืนยาว และมีคุณภาพชีวิตที่ดีอย่างยั่งยืน

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองคูขาด

อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม

กรกฎาคม ๒๕๖๙

ธรรมนูญสุขภาพตำบลหนองคูขาด
ประเด็น “การส่งเสริม ป้องกันและลดภัย NCDs”
ที่คณะกรรมการสุขภาพจังหวัดมหาสารคาม
จัดทำตามมติที่ประชุม เมื่อวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๖๘

ข้อความธรรมนูญสุขภาพตำบลหนองคูขาด ประเด็นการส่งเสริม ป้องกันและลดภัย NCDs

ข้อ ๑ ธรรมนูญนี้เรียกว่า “ธรรมนูญสุขภาพตำบลหนองคูขาดประเด็น การส่งเสริม ป้องกันและลดภัย NCDs”

ข้อ ๒ การประกาศใช้ธรรมนูญสุขภาพตำบลหนองคูขาด ประเด็น การส่งเสริม ป้องกันและลดภัย NCDs ให้มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๒ เดือน กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๘

นิยามศัพท์

ข้อ ๓ ในธรรมนูญนี้

NCDs หมายถึง โรคเบาหวานและโรคความดันโลหิตสูง

คุณภาพอาหาร หมายถึง การกำหนดมาตรฐานและคุณภาพของอาหารที่ผลิตและจำหน่ายในประเทศไทย โดยมุ่งเน้นให้มีความปลอดภัยและเหมาะสมสำหรับการบริโภค

ความปลอดภัยด้านอาหาร หมายถึง การควบคุมและตรวจสอบความปลอดภัยของอาหารเพื่อป้องกันอันตรายที่อาจเกิดขึ้นจากการบริโภค รวมถึงการพัฒนาพื้นที่แหล่งผลิตอาหารปลอดภัย เกษตรอินทรีย์และสมุนไพร

ความมั่นคงทางอาหาร หมายถึง การมีอาหารเพียงพอและเข้าถึงได้สำหรับทุกคน

อาหารศึกษา หมายถึง การให้ความรู้และการศึกษาเกี่ยวกับโภชนาการและการบริโภคอาหารที่เหมาะสม การออกกำลังกาย หมายถึง การเคลื่อนไหวร่างกายที่มีการ วางแผน หรือมีการเตรียมตัวโดยจะเป็นกิจกรรม ที่มีการกระทำซ้ำๆ โดยมีจุดมุ่งหมาย เพื่อเพิ่มหรือคงไว้ซึ่งสมรรถภาพทางร่างกาย

กิจกรรมทางกาย หมายถึง การเคลื่อนไหวร่างกายที่ใช้พลังงาน ซึ่งรวมถึงการออกกำลังกายและกิจกรรมประจำวัน

พฤติกรรมเนือยนิ่ง หมายถึง พฤติกรรมที่มีการเคลื่อนไหวน้อยหรือไม่มีเลย เช่น การนั่งหรือการนอนเป็นเวลานาน

สถานที่ปลอดควันบุหรี่ หมายถึง การกำหนดให้สถานที่สาธารณะ โรงเรียน โรงพยาบาล และสถานที่ราชการ หรือสถานที่เอกชน เป็นเขตปลอดบุหรี่

การบริหารจัดการเมือง หมายถึง การวางแผนและการจัดการทรัพยากรและบริการในเขตเมือง เพื่อความเป็นระเบียบและประสิทธิภาพ

สิ่งแวดล้อมยั่งยืน หมายถึง การมุ่งเน้นการรักษาและฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมเพื่อความยั่งยืนในระยะยาว

โรคจากการประกอบอาชีพ หมายถึง โรคหรืออาการที่เกิดขึ้นจากการทำงานหรือสภาพแวดล้อมในการทำงาน

โรคจากสิ่งแวดล้อม หมายถึง โรคหรืออาการที่เกิดจากปัจจัยทางสิ่งแวดล้อม เช่น มลพิษทางอากาศ น้ำเสีย

เด็กปฐมวัย หมายถึง เด็กที่มีอายุตั้งแต่แรกเกิดจนถึง ๖ ปี

เด็ก หมายถึง บุคคลที่มีอายุต่ำกว่า ๑๘ ปี ยกเว้นผู้ที่บรรลุนิติภาวะโดยการสมรส

เยาวชน หมายถึง บุคคลที่มีอายุระหว่าง ๑๕-๒๔ ปี

นักเรียน หมายถึง ผู้ที่ศึกษาในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

นักศึกษา หมายถึง ผู้ที่ศึกษาในระดับอุดมศึกษา

ผู้สูงอายุ หมายถึง บุคคลที่มีอายุ ๖๐ ปีขึ้นไป และมีสัญชาติไทย

การบริการอนามัยเจริญพันธุ์ หมายถึง การให้บริการด้านสุขภาพที่เกี่ยวข้องกับระบบสืบพันธุ์และการวางแผนครอบครัว

หมวดที่ ๑ ปรัชญาและแนวคิด

ข้อ ๔ การส่งเสริม ป้องกันและลดภัย NCDs คือ การดำเนินงานตามแนวทางและหลักการ ๓ อ ๔ ส อันได้แก่ อาหารดี ออกกำลังกายดี อารมณ์ดี ไม่สูบบุหรี่ ไม่ดื่มสุรา สิ่งแวดล้อมดี และสัมพันธ์ภาพดี

ข้อ ๕ ธรรมนูญสุขภาพตำบลหนองคูขาด ประเด็น “การส่งเสริม ป้องกันและลดภัย NCDs” เป็นกรอบมาตรการและแนวทางเพื่อให้หน่วยงานราชการ องค์กรเอกชน ทุกแห่ง และประชาชนทุกคนของจังหวัดมหาสารคาม ร่วมกันดำเนินการเพื่อเป็นการส่งเสริม ป้องกัน และลดภัย NCDs (เบาหวานและความดันโลหิตสูง) ซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้ประชาชนตำบลหนองคูขาดมีอายุไม่ยืนยาว โดยเป็นการตอบสนองต่อเป้าหมายแผนพัฒนาจังหวัดมหาสารคาม ระยะ ๒๐ ปี (๒๕๖๖-๒๕๘๕) ที่ประกาศเป้าหมายในปี ๒๕๘๕ ให้ประชาชนตำบลหนองคูขาด มีอายุเฉลี่ย ๙๔ ปี และอายุเฉลี่ยการมีสุขภาพดี ๘๖.๕ ปี

ข้อ ๖ การขับเคลื่อนธรรมนูญสุขภาพตำบลหนองคูขาด ประเด็น การส่งเสริม ป้องกันและลดภัย NCDs เป็นหน้าที่ร่วมกันของทุกภาคส่วน ได้แก่ หน่วยงานราชการ องค์กรเอกชน ทุกแห่ง และประชาชนทุกคนของตำบล เพื่อให้ประชาชนตำบลหนองคูขาดหนองคูขาด มีอายุยืนยาวตามเป้าหมายในปี ๒๕๘๕ มีอายุเฉลี่ย ๙๔ ปี และอายุเฉลี่ยการมีสุขภาพดี ๘๖.๕ ปี

หมวดที่ ๒ องค์กรประกอบและภาคีเครือข่าย

ข้อ ๗ คณะกรรมการสมัชชาสุขภาพระดับตำบลหนองคูขาด มีองค์ประกอบตามคำสั่ง อบต.หนองคูขาด

ให้มีหน้าที่ (๑) กำหนดแนวทาง เป้าหมาย และการดำเนินงานสมัชชาสุขภาพตำบล ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว เพื่อให้เกิดการร่วมมือและประสานระหว่างหน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน เป็นไปตามสภาพของพื้นที่ กรอบ แผน นโยบายการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสุขภาพของประชาชนจังหวัดมหาสารคาม (๒) บริหารจัดการสมัชชาสุขภาพตำบล ให้ขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาสุขภาพประชาชนจังหวัดมหาสารคาม ให้มีอายุยืนยาวตามเกณฑ์เป้าหมาย (๓) ประสานงานหน่วยงาน องค์กร ภาคีเครือข่ายการพัฒนาในพื้นที่ตำบลหนองคูขาด เพื่อร่วมกระบวนการสมัชชาสุขภาพตำบลหนองคูขาด ให้เกิดการขับเคลื่อนและพัฒนาเป็นนโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพแบบมีส่วนร่วมอย่างเป็นรูปธรรมและต่อเนื่อง เพื่อให้ขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาสุขภาพประชาชนในตำบลหนองคูขาด ให้มีอายุยืนยาวตามเกณฑ์เป้าหมาย

ข้อ ๘ คณะทำงานจัดทำธรรมนูญสุขภาพตำบลหนองคูขาด ประเด็น “การส่งเสริม ป้องกันและลดภัย NCDs” มีองค์ประกอบตามคำสั่งออบต.หนองคูขาด

ให้มีหน้าที่ ดังนี้ (๑) กำหนดแนวทาง วิธีการในการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานในประเด็น “การส่งเสริม ป้องกันและลดภัย NCDs” (๒) ดำเนินการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานในประเด็น “การส่งเสริม ป้องกันและลดภัย NCDs” (๓) รายงานผลและเสนอความเห็นซึ่งได้จากการติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน พร้อมทั้งแจ้งผลการติดตามและประเมินผล เพื่อให้ผู้บริหารและคณะทำงานในตำบลหนองคูขาดทราบ

หมวดที่ ๓ กระบวนการดำเนินงานเพื่อบรรลุเป้าหมายการลดภัย NCDs

ข้อ ๙ มาตรการ/มาตรการองค์กรต้นแบบ ในการส่งเสริมการขับเคลื่อนประเด็น NCDs คือมาตรการที่สำคัญ ดังนี้

- (๑) มาตรการลดน้ำหนักให้เหมาะสม
- (๒) มาตรการอาหารปลอดภัย อาหารไม่หวาน ไม่มัน ไม่เค็ม อาหารเป็นยา และอาหารว่างเพื่อสุขภาพ
- (๓) มาตรการเพิ่มการออกกำลังกาย กิจกรรมทางกาย และลดพฤติกรรมเนือยนิ่ง
- (๔) มาตรการฝึกจิต/สมาธิ เพื่อลดความเสี่ยง
- (๕) มาตรการไม่สูบบุหรี่ และไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
- (๖) มาตรการจัดสิ่งแวดล้อมองค์กร และปรับสภาพสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมรองรับคนทุกช่วงวัย
- (๗) มาตรการเพิ่มความสัมพันธ์ที่ดีในองค์กร

ข้อ ๑๐ หน่วยงานราชการทุกแห่ง องค์กรเอกชนทุกองค์กร สภาองค์กรชุมชนทุกตำบล^(๑) และภาคประชาสังคมทุกหน่วย ยกระดับดำเนินการตามมาตรการองค์กรต้นแบบในการส่งเสริม ป้องกัน และลดภัย NCDs เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีต่อประชาชน

ข้อ ๑๑ ออบต.หนองคูขาด กำหนดระเบียบ/ข้อบังคับท้องถิ่น เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานตามมาตรการในการส่งเสริม ป้องกัน และลดภัย NCDs ให้กับประชาชนในตำบล

ข้อ ๑๒ ออบต.หนองคูขาด ประกาศนโยบายยกระดับคุณภาพอาหาร ความปลอดภัยด้านอาหาร ความมั่นคงด้านอาหารและอาหารศึกษา^{(๒) (๓)} การเฝ้าระวังอาหารปลอดภัยในระดับตำบล รวมถึงการปลูกพืชผักที่ปลอดภัยไว้บริโภคในครัวเรือน เพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนธรรมนูญสุขภาพตำบลหนองคูขาด ประเด็น การส่งเสริม ป้องกันและลดภัย NCDs

ข้อ ๑๓ ออบต.หนองคูขาด บันทึกความร่วมมือทุกระดับเพื่อลดการบริโภคเกลือและโซเดียมในองค์กร ผ่านกลไกพชต.^(๔)

ออบต.หนองคูขาด ประกาศนโยบายการลดโซเดียมกับผู้ประกอบการร้านอาหารในตำบล ครัวเรือนและประชาชนในพื้นที่

พชต.และ ออบต.หนองคูขาด ประกาศนโยบายการเพื่อส่งเสริม สนับสนุน เร่งรัดให้เกิดชุมชนลดเค็ม สถานที่ทำงาน/สถานประกอบการลดเค็ม และชุมชนรักษ์ไตต้นแบบ เต็มพื้นที่ตำบล

ข้อ ๑๔ พชต.ประกาศนโยบายเพิ่มการออกกำลังกาย/กิจกรรมทางกายที่เหมาะสมทุกกลุ่มวัย และลดพฤติกรรมเนือยนิ่ง^(๕) ให้กับหน่วยงาน/สถานประกอบการทุกแห่ง ชุมชนทุกแห่งและภาคประชาสังคมทุกองค์กรในตำบล เพื่อการส่งเสริม ป้องกันและลดภัย NCDs

ข้อ ๑๕ อบต.หนองคูขาด ประกาศนโยบายเพิ่มการออกกำลังกาย/กิจกรรมทางกายที่เหมาะสมทุกกลุ่มวัย และลดพฤติกรรมเนือยนิ่ง^{(๕) (๖)} ให้กับหน่วยงาน/สถานประกอบการทุกแห่ง ชุมชนทุกแห่งและภาคประชาสังคมทุกองค์กรในตำบล เพื่อการส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันและลดภัย NCDs

จัดหา สนับสนุน และบริหารจัดการให้มีอุปกรณ์สถานที่ให้กับประชาชนในพื้นที่รับผิดชอบเพื่อดำเนินการตามนโยบายเพิ่มการออกกำลังกาย/กิจกรรมทางกายที่เหมาะสมทุกกลุ่มวัย และลดพฤติกรรมเนือยนิ่ง เพื่อการส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันและลดภัย NCDs

ข้อ ๑๖ อบต.หนองคูขาด ประกาศนโยบายเพื่อยกระดับดำเนินงานเพิ่มองค์กรและสถานที่ปลอดควันบุหรี่^(๗)

ข้อ ๑๗ อบต.หนองคูขาด ประกาศนโยบายเพื่อยกระดับดำเนินการเพิ่มพื้นที่ปลอดควันบุหรี่^{(๖) (๗)}

ข้อ ๑๘ พชต.ประกาศนโยบายส่งเสริม สนับสนุนองค์กรปลอดแอลกอฮอล์/งานบุญ งานประเพณีปลอดเหล้า^(๘)

ข้อ ๑๙ อบต.หนองคูขาด ประกาศนโยบายส่งเสริม สนับสนุนหมู่บ้าน ชุมชนปลอดเหล้า^{(๖)(๘)}

ข้อ ๒๐ อบต.หนองคูขาด ประกาศนโยบายส่งเสริม สนับสนุนให้ราชการส่วนท้องถิ่นออกข้อบัญญัติท้องถิ่นที่สนับสนุน ส่งเสริมในการส่งเสริม ป้องกัน และลดภัย NCDs อันได้แก่ มาตรการด้านอาหารดี ออกกำลังกายดี อารมณ์ดี การไม่สูบบุหรี่ การไม่ดื่มสุรา การสร้างสิ่งแวดล้อมดีและการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดี^(๙)

อบต.หนองคูขาด เร่งรัดยกระดับพื้นที่ปลอดการเผาที่มีผลกระทบต่อสุขภาพและมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม^(๖)

ข้อ ๒๑ อบต.หนองคูขาด ประกาศนโยบายการบริหารจัดการเมืองสู่การเป็นเมืองสุขภาพดีและสิ่งแวดล้อมยั่งยืน (ตามบริบทเชิงพื้นที่)^{(๖)(๑๐)(๑๑)}

ข้อ ๒๒ อบต.หนองคูขาด ประกาศนโยบายให้ทุกส่วนราชการ/ผู้ประกอบการ ขับเคลื่อนธรรมนูญสุขภาพตำบลหนองคูขาด เพื่อการป้องกันและความเสี่ยงการเกิดโรค NCDs กับผู้ปฏิบัติงาน/แรงงาน

ส่วนราชการ/ผู้ประกอบการทุกแห่งในตำบลหนองคูขาด ต้องจัดสภาพแวดล้อมในการทำงานให้มีระบบการส่งเสริม ป้องกันและลดภัย NCDs ให้กับผู้ปฏิบัติงาน/แรงงานในความรับผิดชอบ^(๑๒)

ข้อ ๒๓ อบต.หนองคูขาดประกาศนโยบายการลดโรคจากการประกอบอาชีพและโรคจากสิ่งแวดล้อม ได้แก่ โรคหรืออาการที่เกิดจากการสัมผัสฝุ่นขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน และโรคหรืออาการสำคัญของพิษจากสารเคมีกำจัดศัตรูพืช^(๑๓)

จัดทำข้อบัญญัติท้องถิ่นในการควบคุมกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ/เฝ้าระวังมลพิษสิ่งแวดล้อมและผลกระทบต่อสุขภาพประชาชนในพื้นที่^(๑๓)

ข้อ ๒๔ ให้สภาเด็กและเยาวชนตำบลหนองคูขาด ขับเคลื่อนธรรมนูญสุขภาพตำบลหนองคูขาด ไปสู่การปฏิบัติในกลุ่มเด็กและเยาวชนของตำบล เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดี เพิ่มการส่งเสริม ป้องกันและลดความเสี่ยงต่อ NCDs^(๑๔)

ข้อ ๒๕ ขอให้โรงเรียนและสถานศึกษาทุกแห่ง ขับเคลื่อนธรรมนูญสุขภาพตำบลหนองคูขาด สู่การปฏิบัติในกลุ่มนักเรียน นักศึกษา เพื่อการส่งเสริม ป้องกันและลดความเสี่ยง NCDs^(๑๔)

ข้อ ๒๖ หน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือภาคเอกชนที่มีหน้าที่ในการพัฒนาเด็กปฐมวัย ขับเคลื่อนธรรมนูญสุขภาพตำบลหนองคูขาด สู่การปฏิบัติในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย เพื่อให้เด็กปฐมวัยมีทักษะที่ดีในการป้องกันและลดความเสี่ยง NCDs^(๑๖)

ข้อ ๒๗ ให้สถานศึกษา สถานบริการ สถานประกอบการกิจการ ขับเคลื่อนธรรมนูญสุขภาพตำบลหนองคูขาด สู่การปฏิบัติควบคู่กับการบริการอนามัยเจริญพันธุ์ เพื่อให้วัยรุ่นมีคุณภาพชีวิตที่ดี และป้องกัน และลดความเสี่ยง NCDs^(๑๗)

ข้อ ๒๘ อบต.หนองคูขาดขับเคลื่อนธรรมนูญสุขภาพตำบลหนองคูขาด สู่การปฏิบัติในกลุ่มผู้สูงอายุ เพื่อให้มีทักษะที่ดีต่อการป้องกันและลดความเสี่ยง NCDs^{(๑๘)(๑๘)}

ข้อ ๒๙ ขององค์กรศาสนาเป็นองค์กรต้นแบบ ด้านการส่งเสริม ป้องกันและลดภัย NCDs และการเทศนาสอนประชาชนของพระนักเทศน์และผู้เผยแผ่ศาสนาทั้งตำบล ในการส่งเสริม ป้องกัน และลดภัย NCDs

ข้อ ๓๐ ตำบลโดยคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับตำบล (พชต.) ประกาศนโยบายยกระดับสติปัญญา (Intelligence Quotient : IQ) ความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Quotient : EQ) ความฉลาดทางศีลธรรม จริยธรรม (Moral Quotient : MQ) ความสามารถในการปรับตัวและฟื้นตัวภายหลังที่พบเหตุการณ์วิกฤต (Resilience quotient : RQ) การพัฒนาจิต/สมาธิ การยกระดับชุมชนรักษาศีล ๕ ผ่านกลไกคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับตำบล (พชต.) เพื่อลดปัญหาสุขภาพจิต และลดภัย NCDs ของประชาชน^{(๑๙) (๒๐)}

ตำบลประกาศนโยบายการยกระดับครอบครัวอบอุ่น การสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีในครอบครัว/ชุมชน^{(๒๑) (๒๒)} ผ่านกลไกคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับตำบล (พชอ.) เพื่อเพิ่มคุณภาพชีวิตที่ดีและลดความเสี่ยง NCDs ของประชาชน^(๑๙)

ข้อ ๓๑ หน่วยบริการปฐมภูมิในตำบลหนองคูขาด ประสานการดำเนินงานในหน่วยบริการปฐมภูมิ หน่วยทุติยภูมิ หน่วยตติยภูมิ ทุกสังกัด ทุกแห่ง เพื่อดำเนินการคัดกรองความเสี่ยงการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเสี่ยง การรักษาและการติดตามผลการรักษา NCDs ให้ได้ตามเกณฑ์กำหนด

ข้อ ๓๒ ตำบลโดยคณะกรรมการสมัชชาสุขภาพตำบลหนองคูขาด ประกาศนโยบายส่งเสริม สนับสนุน การใช้ผลลัพธ์ที่ดีทางสุขภาพของประชาชนในตำบลหนองคูขาด โดยใช้ข้อมูลจากแพลตฟอร์มก้าวท้าใจ หรือ CCC (Calories Credit Challenge) เพื่อลดค่าสินค้าและบริการในสถานประกอบการภายในตำบลหนองคูขาด รวมถึงการส่งเสริมเครื่องดื่มไม่หวานและอาหารไม่เค็ม

หมวดที่ ๔ การขับเคลื่อนธรรมนูญ/บทบาทหน้าที่

ข้อ ๓๓ หน่วยงานราชการทุกแห่ง องค์กรเอกชนทุกองค์กร และภาคประชาสังคมทุกหน่วย ขับเคลื่อนธรรมนูญสุขภาพตำบลหนองคูขาด ประเด็น การส่งเสริม ป้องกันและลดภัย NCDs ส่งเสริมการปฏิบัติในหน่วยงาน/องค์กรอย่างครบถ้วน

ข้อ ๓๔ อบต.หนองคูขาดขับเคลื่อนธรรมนูญสุขภาพตำบลหนองคูขาด ประเด็น “การส่งเสริม ป้องกันและลดภัย NCDs” ให้เป็นธรรมนูญสุขภาพพื้นที่/ชุมชน ประเด็น “การส่งเสริม ป้องกันและลดภัย NCDs” เพื่อเพิ่มคุณภาพชีวิตที่ดีและเพิ่มอายุเฉลี่ยให้กับประชาชนในพื้นที่/ชุมชน

ข้อ ๓๕ ตำบลโดยคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับตำบล (พชต.) ขับเคลื่อนธรรมนูญสุขภาพตำบลหนองคูขาด..... ประเด็น “การส่งเสริม ป้องกันและลดภัย NCDs” ผ่านกลไกคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับหมู่บ้าน (พชม.) ครอบคลุมหมู่บ้าน^(๑๙)

จัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้การปฏิบัติที่ดี ประเด็น การส่งเสริม ป้องกันและลดภัย NCDs และการเชิดชูเกียรติหน่วยงาน/องค์กรที่มีการปฏิบัติที่ดี ประเด็น การส่งเสริม ป้องกันและลดภัย NCDs

ข้อ ๓๖ ธรรมนูญสุขภาพตำบลหนองคูขาด ประเด็น “การส่งเสริม ป้องกันและลดภัย NCDs” เป็นข้อตกลงร่วมในการกำหนดทิศทางหรือแนวปฏิบัติอันจะนำไปสู่สุขภาพของชุมชน โดยชุมชนสามารถจัดทำธรรมนูญสุขภาพชุมชน ประเด็น “การส่งเสริม ป้องกันและลดภัย NCDs” ระดับพื้นที่ ตามความสมัครใจและตามความพร้อมของชุมชน ทั้งนี้ อบต.หนองคูขาดและรัฐควรให้การสนับสนุนและเข้ามามีส่วนร่วม

การจัดทำธรรมนูญสุขภาพระดับพื้นที่ ประเด็น “การส่งเสริม ป้องกันและลดภัย NCDs” ให้มีความสำคัญกับสิทธิชุมชน วิถีชีวิตชุมชน วัฒนธรรมชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น ทูทางสังคมของชุมชน ข้อมูลสุขภาพชุมชน และหลักการการจัดการระบบสุขภาพชุมชนอย่างยั่งยืนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

การจัดทำ การขับเคลื่อน การทบทวนและการประเมินผลธรรมนูญสุขภาพระดับพื้นที่ ประเด็น “การส่งเสริม ป้องกันและลดภัย NCDs” ต้องให้ความสำคัญกับกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในชุมชน

หมวดที่ ๕ การติดตามและประเมินผล

ข้อ ๓๗ กำหนดให้มีการติดตามและประเมินผลธรรมนูญสุขภาพตำบลหนองคูขาด..... ประเด็น “การส่งเสริม ป้องกันและลดภัย NCDs” และผลลัพธ์การลดภัย NCDs ทุกปี โดยคณะกรรมการสมัชชาสุขภาพตำบล.....

อบต.หนองคูขาดกำหนดให้หน่วยงานราชการทุกแห่ง องค์กรเอกชนทุกองค์กร และภาคประชาสังคมทุกหน่วย รายงานผลการขับเคลื่อนธรรมนูญสุขภาพตำบลหนองคูขาด ประเด็น “การส่งเสริม ป้องกันและลดภัย NCDs” ตามแบบที่กำหนด ไตรมาสละ ๑ ครั้ง โดยให้กองสาธารณสุขของ อบต.หนองคูขาดเป็นสำนักงานเลขานุการ

ข้อ ๓๘ กำหนดให้มีการติดตามและประเมินผลธรรมนูญสุขภาพระดับพื้นที่ ประเด็น “การส่งเสริม ป้องกันและลดภัย NCDs” ทุกปี โดยคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับตำบล (พชต.)

ข้อ ๓๙ กำหนดให้คณะกรรมการสมัชชาสุขภาพตำบล ทบทวนธรรมนูญสุขภาพตำบลหนองคูขาด..... ประเด็น “การส่งเสริม ป้องกันและลดภัย NCDs” ทุกปี

หมวดที่ ๖ บทเฉพาะกาล

ข้อ ๔๐ กำหนดให้คณะกรรมการสมัชชาสุขภาพตำบล เป็นกรรมการดำรงไว้ซึ่งธรรมนูญสุขภาพตำบลหนองคู ชาติ ประเด็น “การส่งเสริม ป้องกันและลดภัย NCDs” ฉบับนี้

ข้อ ๔๑ การแก้ไขเนื้อหาในธรรมนูญสุขภาพตำบลหนองคูชาติ ประเด็น “การส่งเสริม ป้องกันและลดภัย NCDs” ฉบับนี้ สามารถปรับปรุง แก้ไข เพิ่มเติมได้ ทั้งนี้โดยมติเห็นชอบของคณะกรรมการสมัชชาสุขภาพตำบล

ข้อ ๔๒ กำหนดให้คณะกรรมการสมัชชาสุขภาพตำบลหนองคูชาติ เป็นกลไกสนับสนุนและติดตามความก้าวหน้ามาตรการภาษี และกฎหมายกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง ในการป้องกันและลดอันตรายจากอาหารและสารเคมีที่เป็นสาเหตุของโรคไม่ติดต่อ โดยเฉพาะน้ำตาล โซเดียมและสารเคมีอันตรายที่ใช้ในภาคการเกษตร รวมทั้งปัจจัย/สภาพแวดล้อมที่สนับสนุนการเป็นองค์กรสร้างเสริมสุขภาพการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อสร้างเสริมสุขภาพ และการคุ้มครองผู้บริโภค

เอกสารอ้างอิง

- (๑) พรบ. สภากองคกรชุมชน พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๑, ๒๒, ๒๓
- (๒) พรบ. คณะกรรมการอาหารแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๑ (ม.๓, ม.๑๐ (๑) (๒))
- (๓) แผนปฏิบัติการด้านการจัดการอาหารของประเทศไทย ระยะที่ ๑ (๒๕๖๖-๒๕๗๐)
- (๔) มาตรการลดการบริโภคเกลือระดับจังหวัด ของกระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๖๗
- (๕) แผนแม่บทการส่งเสริมกิจกรรมทางกาย พ.ศ.๒๕๖๑-๒๕๗๓
- (๖) พรบ. กำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.๒๕๔๒ (ม. ๑๖)
- (๗) พรบ. ควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ.๒๕๖๐ (ม.๒๑, ๒๓ (๓) (๔))
- (๘) พรบ. ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.๒๕๕๑ (ม.๑๙, ๒๒ (๓) (๔))
- (๙) พรบ. การสาธารณสุข พ.ศ.๒๕๓๕ (ม.๑๗ (๑) (๓))
- (๑๐) พรบ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๓๕
- (๑๑) แผนปฏิบัติการด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม ระยะที่ ๔ (๒๕๖๖-๒๕๗๐)
- (๑๒) พรบ. ควบคุมโรคจากการประกอบอาชีพและโรคจากสิ่งแวดล้อม พ.ศ.๒๕๖๒ (ม.๑๙, ๒๑ (๒))
- (๑๓) แผนการเฝ้าระวัง การป้องกัน และควบคุมการประกอบอาชีพและโรคจากสิ่งแวดล้อมระดับชาติ (๒๕๖๔-๒๕๘๐)
- (๑๔) พรบ. ส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชน พ.ศ. ๒๕๕๐ (ม.๖ (๔)(๕), ๙, ๒๒, ๒๓ (๒), ๒๔, ๒๕ (๒), ๒๖, ๒๙(๒))
- (๑๕) พรบ. คุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ (ม.๖๓)
- (๑๖) พรบ. การพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒ (ม.๒๖, ๒๗ และ ๒๘)
- (๑๗) พรบ. ป้องกันและแก้ไข้ปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ. ๒๕๕๙ (ม.๓, ๖, ๗ และ ๘)
- (๑๘) พรบ. ผู้สูงอายุ พ.ศ. ๒๕๔๖ (ม.๑๑)
- (๑๙) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับพื้นที่ พ.ศ. ๒๕๖๑
- (๒๐) แผนพัฒนาสุขภาพจิตแห่งชาติ ฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๘๐)
- (๒๑) พรบ. สุขภาพจิต พ.ศ. ๒๕๕๑ และฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๖๒ (ม.๑๐ และ ม.๑๑/๑)
- (๒๒) คำสั่งคณะกรรมการสุขภาพจิตแห่งชาติ ที่ ๒/๒๕๖๗ เรื่องแต่งตั้งคณะกรรมการระดับจังหวัด และกรุงเทพมหานคร ลงวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๖๗

จัดทำโดย

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองคูขาด

อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม

สุขภาพดี เริ่มที่ตัวเรา สร้างสังคมที่น่าอยู่

